

Nagy Gusztáv életútja kalandos regény és példa egyben

Nagy Gusztáv költő, író, tanár idén Balázs János-díjat kapott a roma emberek társadalmi felzárkózásáért, oktatásáért, valamint a jövő nemzedéknek példaképet adó, a roma identitás, roma kultúra megőrzéséért, gyarapításáért végzett tevékenységéért a korábbi Magyar Köztársaság Ezüst-, majd Arany Érdemkeresztje, Az ember tragédiája cigány fordításáért kapott Amigo Rom-díja után. Az idáig vezető életútjáról, irodalmi és tanári munkájáról beszélgetünk vele.

– Közösségi oldalán megosztott egy-egy részt készülő kisregényéből. Jól gondoljuk, hogy önéletrajzi ihletésű ez az írás?

– Valóban önéletrajzi jellegű. Egyelőre A rossz fiú munkacímet szántam neki, a véglegeset majd még meglátjuk. Megpróbálom megjeleníteni benne az emlékeimet, a régi életemet, a vidéki életet, bemutatva a cigányság kultúráját, életmódját, azt, hogyan keveredett Budapestre a főszereplő. A fővárosban velem is történt egy óriási változás, a link, csavargó életet befejeztem, mert bekerültem egy olyan csapatba, akik példaképeim lettek. Ettől kezdve nagy változáson mentem keresztül, leérettségiztem, elvégeztem egy egyéves újságíró iskolát, így maradtam a szerkesztőségben, ahová kerültem. Ott állapodtam meg, ott változott meg a gondolatvilágom. A regénnyel az is a célom, hogy ha olvassák a fiatalok, tanulság legyen számukra, hogy soha nem késő elkezdni valamit, megváltozni, és a társadalom által elfogadott irányba menni. Erről szól majd a könyv. Már harmincéves voltam, amikor Budapestre jöttem. Fogalmam sem volt, mi lesz velem, hogy lesz velem. Mindig dolgoztam valamit, mert muszáj volt, de nem tudtam nyugodni, mert valami mindig hiányzott, csak nem tudtam mi az. Így egyik kapcsolatból a másikba, egyik munkahelyről a másikra mentem.

– A máról holnapra élés, céltalanság mitől változott meg, hogyan szólította meg az élet? Szerencse is kellett ahhoz, hogy másképpen folytatódjon?

– A szerencse is közrejátszott, mert az irodalom élt bennem korábban. Írogattam régebben is, először pedig a békéscsabai Kner Nyomda üzemi lapjában jelent meg versem, amikor segédmunkásként dolgoztam ott. Írtam egy verset, megmutattam a haveroknak, munkatársaknak, ők pedig szóltak a szerkesztőnek, és megjelent a versem. Jó érzés volt és írogattam továbbra is, csak úgy magamnak. Egyszer korábban, még szinte gyerekként beküldtem egy békéscsabai lapnak öt-hat verset, és választ is kaptam: ezeken a verseken még csiszolni kell, de jó irányba halad. Jól esett, hogy válaszoltak, így gyűlt egy csomó versem egy tasakba téve.

Egy kapcsolat révén jöttem fel Budapestre. Ekkor már itt élt a nővéremmel a sógorom, *Ruva Farkas Pál*. Vele egy iskolába jártam *Medgyesyegyházán*. Jól tanult, és nagyon sportos is volt, három-négy évvel idősebbnek nézett ki, szerették a faluban. Megkerestem őket, mert én még mindig nem találtam a helyemet. Ő pedig leérettségizett, majd egyetemre ment, szociológus lett belőle, közben felvették egy üzemi laphoz, mint újságírót, majd a *Romano Nyevipe* főszerkesztője lett. Ekkor hívott engem is a laphoz. A tasakba gyűjtött verseimért le kellett mennem Békéscsabára. Bemutattam *Lakatos Menyhért*nek, akit addig még csak látásból ismertem. Megnézte az anyagomat, és biztatott, hogy majd megtanulom a szakmát. A szerkesztőségben a már ismert szerzők közé kerültem, itt voltak *Kovács József Hontalan*, *Szepesi József*, *Rácz Lajos*. Első riportra *Antal Sándor* cigány szobrászművészhez küldtek Zsámbékra. Ő azonban korábbi viták miatt nem akart nyilatkozni, inkább már megjelent cikkeket adott, ezek alapján ollóztam össze az új cikket, de jól sikerült a szerkesztés, elfogadták, elismerték. Így indult az újságírás, aztán folytatódott az *Amaro Dromnál*, a *Rom Somnál*, a *Kethano*

Dromnál, annak főszerkesztője is voltam. Már az újságírás első évében leérettségiztem, folyamatosan jelentek meg verseim, riportjaim. A cikkekből beadtam egy csomót az újságíró iskolába, ez volt oda a belépő. Nagy barátságok szövődtek a Kovács Józsiával, Szepesivel, a fordításaim nagyon tetszettek *Choli Daróczi* Józsefnek.

– A fordítás a dalokkal kezdődött, slágereket fordítottunk le magyarul lovári nyelvre (Szeretlek én, jöjj vissza hozzám stb.), nyelvi próbálkozások voltak. Ezek inspiráltak, az Ember tragédiáját is azért kezdtem fordítani, mert kíváncsi voltam, hogy elbírja-e a nyelvünk. Ez már nagyon tudatos döntés volt. Előzmény volt még ehhez az a sok beszélgetés Lucifer és Isten kapcsolatáról, amit otthon hallottam gyerekkoromban. Valamilyen szinten minden cigány ember vallásos, anélkül, hogy olvasná a bibliát. Érettségikor találkoztam az Ember tragédiájával, elolvastam többször, és megpróbálkoztam a fordítással. Az első színből egy részt, mint híryanagot közölt a lap, hogy készül a Tragédia lovári fordítása. A kulturális szövetség melletti épületben dolgozott egy idős Madách-kutató, *Andor Csaba*. Amikor hírül vette a fordítást, átjött és érdeklődött, hogy mi a tapasztalatom a nyelvi lehetőségekről. Hát az volt a lényeg, hogy nagyon filozofikus a szöveg, így sok szót meg kellett alkotni, amire nem létezett a lováriiban megfelelő, ezeket csillaggal jelöltük. *Andor Csaba* végül kétszer is kinyomtatatta a lovárirra lefordított Ember tragédiáját.

– 1993-ban létrehozták a *Kalyi Jag Iskolát*, *Choli Daróczi József* volt az igazgatóhelyettes. Hívott, hogy hetente egyszer tartsak irodalmi színpadi foglalkozásokat a gyerekeknek. Ez mindjárt olyan jól sikerült, hogy bejártuk a fél országot a gárdával. A Tűzpiros kigyócskát állítottuk színpadra *Bari Károly* gyűjtéséből, tíz-tizenkét fővel, és együttes is összeállt az iskolában, így zenés irodalmi színpadot hoztunk létre, az előadást felvette a televízió is. *Choli* járt tanítani cigány nyelvet főiskolásoknak, én pedig mindig elkísértem őt. Minden nap találkoztunk, mellette megtanultam a módszertant, hiszen a nyelvet úgyis tudtam. Amikor valami egyéb dolga akadt *Cholinak*, megkért, hogy helyettesítem. Aztán őt elhívták a *Zsámbéki Katolikus Főiskolára*, én pedig maradtam a lovári nyelvtanításra a *Wesley János Lelkészképző Főiskolán* és a *Bárczy Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolán*.

– Otthon, Medgyesegyházán csak lovári nyelvjárásban beszélünk, a rokonság nem is fogadta el, ha magyarul köszöntünk. Mai napig előfordul, hogy valami előbb ugrik be lovári nyelvjárásban, mint magyarul. Amikor iskolába mentem, értettem magyarul, de keveset beszéltem még. Harmadik-negyedikben már az iskolai könyvtárba jártam, ezt a tanítónőmnek köszönhetem, mert észrevette, hogy szeretem a meséket, történeteket. Anyám, apám és a nagybátyám is, akinél három hónapos koromtól nevelkedtem, analfabéták voltak, de a mesemondás nagy tradíció volt, szájról szájra ment a mesemondás, ezért is élvezték, amikor a magyar népmeséket olvastam. A könyvtárból hazavitt könyvekből felolvastam otthon a petróleumlámpa mellett akár éjfélig is, amíg csak volt petróleum a lámpában. A nagybácsikám, apám testvére és a felesége neveltek, mert mi nyolcan voltunk testvérek, nekik pedig nem volt gyerekük. Mivel apámék is a közelben laktak, itt is, ott is otthon voltam. El is voltam kényeztetve, mert öt lány után születtem.

– *Varga Gusztávnak*, a *Kalyi Jag* iskola alapítójának köszönhetem ezt a stabil állást, ami mellett foglalkozhatok az írással is. Már harminc éve tanítok itt, egy magánlakásban kezdtük 1993-ban, aztán a Bajza utcában kaptunk helyiséget. Nagyon szeretem ezt csinálni, feldobnak a fiatalok öregségemre, jól érzem magam köztük, és ők is szeretnek. A tanárok között én vagyok egyedül cigány, lehet, hogy emiatt is fo-

– *A fordítással mikor és hogyan kezdett el foglalkozni?*

– *Mikor kezdett tanítani?*

– *A lovári az anyanyelve?*

– *Amellett, hogy ír, lelkes pedagógus is. Mi kell ahhoz, hogy valaki szeresse ezt a pályát? Hogyan találja meg a hangot a fiatalokkal?*

– Ilyen gazdag és jó fordulatokkal teli évtizedek után mit tervez, mivel foglalkozik majd a következő években?

gadnak el jobban a gyerekek. Én pedig magamat is látom bennük. Az első harminc évemet úgy töltöttem, ahogy ezek a gyerekek sok esetben érkeznek. Bár amikor én az iskolát kezdtem 1959-ben még nehezebb körülmények voltak: se fürdőszoba, se villany. Most már abból a szempontból is könnyebb, hogy nekik már cigány példaképük is van. A népismeret óra arról is szól, hogy bemutatom a mai cigány tanult embereket, ha van rá lehetőség személyesen is.

Szeptemberben úgy kezdem az órát, hogy elmondom, órán kívül bármiről beszélhetünk, de órán magánbeszélgetést nem szeretnék hallani. Zömében betartják a szabályokat, de sajnos még mindig sokan lemorzsolódnak. Van, aki már novemberben kimarad. Elképzelhető, hogy olyasmi fordul elő az életében, ami nálam is volt: talál barátot, barátnőt, és akkor abbahagyja az iskolát. Ha nem hal meg korán a nagybátyám, valószínű, hogy folytatom a tanulást, és gimnáziumba megyek, de miután meghalt, elszabadult velem a világ. Anyukám imádott, mindent engedett, csak bajom ne essék, a többi nem számított, bármit csinálhattam. Ma is tapasztalom azt, hogy a szülők szeretik a gyerekeiket, de jó értelemben vett elvárást nem támasztanak vele szemben. Cigányok között sokszor nem elvárás még ma sem a tanultság, és olyan környezetben nő fel a gyerek, ahol a tanulás iránti igény nem ébred fel. A nagybácsikám kovács volt, fűrókat készített, szívesen ültem mellette és szerettem volna fűjtatni neki, érdekelt, ahogyan csinálta a fűrókat, de elküldött, hogy tanulj, de hogy hogyan, mit, azt már maga sem tudta.

– Valóban jól alakult minden, semmit nem bánok, nem csinálnék másképp semmit, elégedett vagyok. Most erősebben rá akarok állni az írásra, fordításra a szabadidőmben. Az iskola éltet, szeretek ott lenni, és a gyerekekkel foglalkozni. Néhány régebbi tanítványommal havonta találkozunk, mert az iskolában létrehoztak egy együttest, és a fellépéseikre meghívják. Sok pozitív visszajelzést kapok tőlük, mondják, hogy sok mindent átvettek tőlem. És már azoknak a gyerekei is jönnek az iskolába, akiket én tanítottam valaha, tanítványaim voltak.

– További értékes éveket kívánunk az alkotói és pedagógusi pályáján!

Surman-Majeczki Martin, a tanár, aki kosárral jár

Surman-Majeczki Martin immár tanárként tér vissza egykori iskoláiba. A Pécsi Tudományegyetem földrajztanár-német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanár szakán júniusban végzett fiatal pedagógus már a gyakorló tanítását is az Újhartyáni Általános Iskolában és a budapesti Német Nemzetiségi Gimnáziumban végezte. A német nemzetiségért végzett tevékenysége már korábban indult. Honnan ered s miért ég benne a lelkesedés a tanításért és a hagyományok továbbadásáért – erről beszélgettünk vele a szünet utolsó napjaiban.

– Még csak most kezd tanítani, máris sokan ismerik, és a német nemzetiségért végzett munkába sok területen bekapcsolódik. Mikortól foglalkoztatja és mit jelent Önnek a származása?

– Ahogy a nevem is mutatja, apai ágon lengyel-szlovák családból származom: a Majeczki lengyel családnév, az apai nagymama oldaláról vannak szlovák felmenőim. A szomszédos Dabas-Sáríban élt a család. A Surman az anyai sváb családomra utal, ezt már én vettem fel tizennyolc évesen, hogy megőrződjön ez a név is. Újhartyáni német családban nőttem fel, de sokszor eljátszom a gondolattal, hogy ha a szüleim másképp döntenek régen, és Dabas-Sáríban építkeznek, akkor most talán a szlovák nemzetiséghez tartozónak érezném magam.

– Itt Újhartyánban hamarabb végbement a nyelvváltás, mint a baranyai településeken, így én már nem a családból hozom a német nyelvet, hanem az óvodában, iskolában tanultam meg. Az utolsó, aki beszélt a családban svábul, az ükmamám volt, aki 1996-ban, az én születési évemben halt meg. A dédimtől még élőben hallhattam sok sváb szót, annak ellenére, hogy ő sem beszélt már anyanyelvként a svábot, amit nagyon bánt. Újhartyánban az idősebb nemzedék nem akarta átadni a nyelvet a következőnek, nehogy hátrányukra legyen a sváb származás, de azért is beszéltek svábul, hogy a fiatalok ne értsék, egyfajta pletykanyelvvé alakult át a sváb. Én is több nyelvjárásbeli szót ismerek és használok, de a helyi nyelvjárás kihaltnak tekinthető.

Dabas-sári dédmamámától is elsajátíthattam szlovák szavakat, és édesapám beszélt szlovákul, büszke volt a lengyel-szlovák származására. Talán ennek is köszönhető, hogy a nemzetiségi életben megtaláltam a helyem. A nemzetiségi ifjúsági találkozókra és más rendezvényeken kapcsolatba kerültem más nemzetiségekkel, különösen a magyarországi szlovák fiatalokkal ápolok jó kapcsolatot, jól érzem magam köztük. Kicsit hozzájuk is tartozónak érzem magam, közösen szervezünk programokat. Pécsi egyetemista koromban kapcsolatba kerültem a horvátokkal is. Fontosnak tartom, hogy a Kárpát-medencében egymásra találjunk mi, nemzetiségi fiatalok. Nyáron a bonyhádi táncsoporttal Szlovákiába látogattunk az ottani „karpatendeutsch” fiatalokhoz, akiknél szintén otthonosan éreztem magam. A vegyes nemzetiségi származásom előnyömre szolgált.

– A dédim mindig biztatott, hogy tanuljak meg jól németül, hogy tudjak majd beszélgetni a németországi unokatestvéreimmel. A németországi rokonokkal való kapcsolattartás volt tehát az a családi motiváció, ami megkedveltette velem a nyelvet, ezen kívül mindig jó tanáraim voltak.

Az általános iskolás évek vége felé tudatosult bennem a nemzetiségi származásom. Hetedik-nyolcadik osztályos koromban ébredtem erre. Előtte természetes volt mindaz, amit tapasztaltam otthon, Újhartyánban. Utána a Német Nemzetiségi Gimnáziumban nagyon otthon éreztem magam. Az volt az én közegem, nagyon sokat köszönhetek a gimnáziumnak, ezért is döntöttem úgy, hogy tanár leszek, és oda megyek vissza tanítani. Már az egyetemi felvételikor ez a cél vezérelt, és ez most megvalósult, már egy évet gyakorló pedagógusként töltöttem ott, ahol hat évvel ezelőtt diákként tanultam.

– Újhartyánban élénken élnek a sváb szokások, csak a nyelv veszett el, talán ezért is kapaszkodunk minden másba. Májusfát állítunk, húsvétkor szalmát szórunk, de legjobban a fúvószena és a sváb gasztronómia maradt fenn. Mai napig több zenekar működik a településen, apáról fiúra szállnak a dallamok, öröklődnek a hangszerek. Gimnazistaként láttam rá arra, hogy ezek a mi sváb értékeink. Addig benne éltem, és nem tudatosult, hogy mások ezeket nem ismerik. Az első gimis évem után a kötelező közösségi szolgálatot az újhartyáni német nemzetiségi önkormányzatnál teljesítettem. *Lauter* Anti bácsi bevezetett a családfakutatásba. Egészen a németországi ősökig vissza tudtunk menni az „Ortsfamilienbuchban” (*A családok könyvében. A szerk.*). Az az élmény, amikor megtaláltam a könyv sorai között a településneveket, ahonnan elindultak! És még ugyanebben az évben el is jutottam abba a Duna-menti kis faluba Bajorország svábok lakta területén, Ulmtól 70 km-re. Óriási motivációt jelentett, és egy másik apró, de jelentős momentum volt, amikor egy újságban a Haraszi Fiala Svábok Egyesületéről olvastam. Ez úgy megtetszett, hogy én is létre akartam hozni egy ilyet. Biciklivel körbejártam a települést és bedobtam a meghívókat az alakuló ülésre azoknak, akikről tudtam, hogy érdekelheti őket, például az osztálytársaimnak. Összejöttünk éppen annyian, amennyi

– *Milyen nyelven beszéltek egy ilyen többnemzetiségű, úgynevezett „vegyes” családban?*

– *Hogyan indult az elköteleződése a nemzetiségi identitás felé?*

– *Milyen szerepe van Újhartyánnak abban, hogy az érdeklődése és tevékenykedése a svábság felé fordult?*

kellett ahhoz, hogy megalakítsuk a *Hartyáni Sváb Fiatalok Baráti Körét* 2013-ban. Nem is gondoltam akkor még, mivé nővi ki majd magát ez a kezdeményezés. Elkezdtük, szerettük, most pedig már egy saját egyesületi ház kialakításán dolgozunk a település legrégebbi épületében. Már nemcsak fiatalok jönnek, inkább hartyáni svábok baráti körének mondhatjuk a társaságot. A huszonöt-harminc tagból mindig van egy aktív tíz-tizenkét fős kemény mag. A programokat két tagozatra osztva szervezzük kifejezetten fiataloknak, illetve vannak nem korcsoportos, mindenkit érdeklő programok. Tanárként a jóval fiatalabb korosztállyal is kapcsolatba kerültem, így könnyebb megszólítani őket. A tájház melletti Bagolyfészekben tartjuk a sütőtábor, a 7-8. osztályosokkal helyi specialitásokat sütünk-főzünk. A már évek óta résztvevő törzs-táborozó lányok tanítják a fiatalabbakat. A nyolcadikosokkal pár fejezetet elolvastunk és feldolgoztunk *Kollár-Klemencz László Öreg banda* könyvéből. Meggyőző a fiatalok számára, hogy egy ismert zenész megvallja a sváb gyökereit. Fel lehet vállalni, nem ciki.

– *A pedagógus pálya ma nem örvend nagy népszerűségnek, még különösebb, ha egy fiatalember veti bele magát ilyen lelkesen az oktatásba. Mit talál olyan vonzónak benne?*

– Már gimnazistaként tudtam, hogy tanítani akarok, átadni azt, amit kaptam. A német nemzetiségi gimiből azért mentem a pécsi egyetemre, hogy megismerjem az ország legnagyobb német közösségét Baranyában, majd visszakerüljek a volt gimnáziumomba. Tudtam, hogy szükség is lesz rám. Közösségben érzem jól magam, az iskola ezt megadja nekem, és a földrajz is mindig közel áll hozzám. Sokat utaztam, a népek, kultúrák megismerése valamelyest össze is kapcsolódik a népismerettel. Legfontosabb a nemzetiségi identitás átadása, és ebben kulcsszerepük van a pedagógusoknak. A helyi általános iskolában azért vállaltam el a népismeret-oktatást, hogy kompetens ember oktassa ezt a tantárgyat. Szívügyemmé vált az évek alatt, hogy azt a lelkesedést, ami bennem van, és a tudást, amit én is úgy kaptam az idősebbektől, továbbadhassam. Nehéz küldetés, egyre nehezebb. Már ez alatt a tíz év alatt is, mióta 2013-ban megalakítottuk a baráti körünket, óriási változást tapasztalok. Ami nekünk még természetes volt, ma már nem annyira az, de szükség van arra, hogy néhányan megpróbáljuk fenntartani, sőt újraéleszteni a hagyományokat. Megélem a nemzetiségi identitásomat, a szokásainkat, *engem úgy emlegetnek a településen, mint a tanár, aki kosárral jár az utcán*. Egy év után is azt mondom, hogy elsősorban nem németet szeretnék tanítani, mert azt más is tud, hanem a népismeret oktatás megreformálásában látok lehetőséget. Azt szeretném, ha a népismeretet szeretnék a gyerekek, hogy mindenkinek négyes-ötöst lehessen adni.

– *Kaphatók ilyesmire ma a fiatalok?*

– Az előző tanévben a népismeret órán Ulmer Schachtelt hajtogattak papírból, csoportmunkában lerajzolhatták a sváb álomfalujukat, amihez persze szükséges a településszerkezet ismerete, de ezen felül kigondolhatták, hogy mitől sváb egy falu, saját kiállítás rendeztünk a munkákból az iskolában. Elmentünk a soroksári tájházba. Mezőgazdasági óra keretében a régi elnevezésekkel feliratoztuk a település földjeit a térképen, egy kisebb túra keretében meglátogattuk egy kertművelő barátomat, ahol ki is próbálhatták a szántást, boronálást, kukoricatörést, még térdepeltek is kukoricán. Egy ilyen interaktív népismeretóra keretében többet tanulnak, mint sok tantervi óra alatt, amellet, hogy nagyon élvezték a gyerekek. Az az elvem, hogy minél többet ki kell vinni őket az iskola falai közül. A svábnap szervezőjeként továbbgondoltuk a földek elnevezéseit, körbejártuk Újhartyánt, és egy-egy állomásnál azzal kapcsolatos feladatokat kellett megoldani. A borbélyföldeknél például a mesterségekkel, a kántorföldeknél egyházi hagyományokkal, a zsellérföldeknél a társadalmi struktúrával kapcsolatos kérdéseket kellett megválaszolni – érdekelte a gyerekeket.

– A szakdolgozatomban a tuskóhúzásról írok, összehasonlítva a hartyányit a nyugat-magyarországi heánc szokással. A hetvenes években ez már kihalt, 2014-ben kezdtük ismét gyakorolni mi fiatalok, mivel ez itt nálunk egy vidám udvarlási szokás, aztán megtetszett a gyerekeknek is.

A nyelvjárással kapcsolatban is van egy projektünk. A pécsi egyetemi oktatómmal kezdtük felkutatni a kihalt újhartyáni nyelvjárást. Ez egy bajor-sváb-frank keverék nyelvjárás, másodlagos betelepítés vagyunk, Dunaharasztiból, Taksonyból, Soroksárról jöttek át ide a német családok. Találtunk 1962-ből hangfelvételeket, amelyek a magyarországi német nyelvi atlaszhoz készültek. Ez alapján létrehoztunk tematikus szólistákat újhartyáni nyelvjárásban, „Literaturschrifttel” írtuk le, hogy mindenki, aki németül tud, el tudja olvasni. Megpróbáljuk az újhartyáni nyelvjárást feléleszteni, hogy a gyerekek hallják, nemcsak irodalmi német létezik. Szeretnénk egy online platformot is létrehozni, ahol mindez meghallgatható, olvasható, bővíthető lesz. Egyedülálló dolog lenne, a nyelvjárás újratanítását célzó platform.

– Mindez az életem része lett, szeretem csinálni. Szerkesztem a Neue Zeitung ifjúsági oldalát, utakat szervezek a Kárpát-medence német nemzetiségeihez, határon átívelő biciklitúrákat a GJU-val. Ahol diákként jártam, most oda én szervezem az utakat, a nyári szünetet programok szervezésére használom. A következő években biztosan tanítani fogok, ezért tanultam. Már ebben az évben is sok pozitív visszajelzést kaptam a gyerekektől. Amekkora hátrány, hogy egy fiatal tanár tapasztalatlanabb, legalább akkora előny, hogy jobban ért a gyerekek nyelvén. Tudják, hogy én is odajártam, én pedig emlékszem, mi tetszett és nem tetszett diákként. Az elvárások mellett megpróbálok úgy tanítani, ahogy az nekem is tetszett (volna) annak idején, és ezt értékeli a gyerekek, jók a visszajelzések. Soha nem mondtam nekik, hogy át akarok adni valamit az identitásomból, mégis egyelőre úgy tűnik, hogy ez indirekt is sikerült. Kezdő tanárként már sok jó visszaigazolást kaptam és ez megerősít a folytatásban!

– Sok hasonló pozitív élményt és eredményes munkát kívánunk a tanári pályán!

Balányi Klára

– Szakdolgozatában az újhartyáni német népszokások újraélesztésével foglalkozik. Mennyire lehet feltámasztani ezeket?

– Nem melleleg a Magyarországi Német Ifjúsági Közösségének alelnöke, a Neue Zeitung Alapítvány legfiatalabb tagja és a Magyarországi Németek Országos Önkormányzata ifjúsági bizottságának tagja. Hova kerülnek a súlypontok?

